

Врз основа на членовите 33 став (8) и 35 од Законот за јавно здравје („Службен весник на Република Македонија“ бр.22/10 и 136/11), министерот за здравство, донесе

ПРАВИЛНИК

поблиските услови и критериуми во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за вршење на работите поврзани со традиционална и комплементарна медицина, активности на кожа или активности со кои се продира во кожата и за видот на информациите по однос на здравствените ефекти од услугите и начинот на давање на информациите на лицата кои ги користат услугите

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат поблиските услови и критериуми во однос на просторот, опремата и стручниот кадар за вршење на работите поврзани со традиционална и комплементарна медицина, активности на кожа (користење на солариуми, трајно отстранување на влакна и други активности, за нега и разубавување) или активности со кои се продира во кожата (тетовирање, пирсинг, трајна шминка и акупунктура, употреба користење на ботокс, нехируршка липосукција и користење на ласер) од страна на правни и физички лица и за видот на информациите по однос на здравствените ефекти од услугите и начинот на давање на информациите на лицата кои ги користат услугите, а имаат ризик по здравјето на корисникот на услугата.

Член 2

Одделни поими употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. „ајурведа“ е облик на алтернативна медицина со потекло од Индија, кој дава подеднаква важност на физичкото и менталното здравје, древна хербална медицина разработена од индиските древни световни лица, со примена на многу ретки и делотворни растенија за изготвување на билни лекаства. Според ајурведата секое растение на земјата има одредени лековити својства;
2. „акупунктура и сродни техники“ е постапка на вметнување и манипулирање на игли во различни точки од телото (акупунктурни точки) заради ослободување од болка или заради терапевтски цели;
3. „апитерапија“ е комплементарна дисциплина на традиционалната медицина, во најголем дел настаната на повеќе вековното искуство од народот. Таа во себе ги соединува превентивните и тераписките методи кои се засноваат на примена на пчелни производи: цветен прав, матичен млеч, мед, прополис, пчелин отров и восок со цел подобрување и зачувување на човековото здравје;
4. „арома-терапија“ е контролирано користење на етерични масла со цел за подобрување и зачувување на физичкото, емотивното и менталното здравје на луѓето, виталноста на телото и духот со инхалација или нанесување на кожата;
5. „ботокс“ е супстанција - ботулинум, невротоксичен протеин што го произведува бактеријата клостридиум ботулинум. Популарно познат по едно од неговите имиња- ботокс, ботулинумот од типот А (козметика со ботокс) се користи за привремено подобрување на појавата на мали и подлабоки брчки од муртење помеѓу веѓите (глабеларни линии);

6. „детекција на штетни зрачења“ е метод на превенција и елиминирање на можни причини и предизвикувачи на пореметувања и болести со обезбедување и создавање на здрава животна средина за сите биолошки системи;
7. „духовна енергетска медицина“ е најмлада гранка на алтернативната медицина која се занимава со проучување на енергетските причини на хроничните болести и енергетските начини на отстранувања на тие болести. Според неа, во околу 80% случаи, болеста настанува како последица на стресови и негативни мисли (незадоволство, грижа, жалост, борба за власт, страв и сл.) што доведува до блокирање на протокот на енергијата во организмот и предизвикува хронично заболување;
8. „електропунктурна дијагностика и информотерапија“ е комбиниран пристап на алтернативната (тибетска, кинеска) и западната медицина која врши квалитетна и прецизна проценка на здравствената состојба со што со сигурност се зголемува ефикасноста при изборот на терапевските постапки за подобрување на здравствената состојба и превенција од разни болести;
9. „енергетска терапија, Реики“ е стар јапонски систем на духовен развој и енергетско оздравување, со кој се остварува хармонизирање на енергетските полиња на поединецот низ разни форми на медитативни вежби како и користење на универзалната животна енергија, а како крајна цел има оздравување на сите нивоа физичко, емотивно, ментално и духовно;
10. „еритемна доза“ е количината на енергија на ултравиолетово зрачење (во понатамошен текст: УВ зрачење) која во краток временски период дава црвенило на кожата;
11. „јога вежби“ се состојат од духовни и телесни вежби со потекло од Индија и се смета дека го урамнотежуваат телото, умот, свеста и душата и на овај начин јогата помага во совладувањето на секојдневните задачи, тешкотии и грижи, повисок степен на разбирање на самиот себе, смислата на животот и развивање на личниот однос кон религијата;
12. „квантна медицина и сродни техники“ е нова гранка која ги обединува енергетските и модерните, комплементарни и алтернативни гранки на медицината, како и најсовремените достигнувања на биофизиката и квантната физика со познавањата на енергетските полиња на човечкиот организам;
13. „киропракса“ е начин за отстранување на болките во грбот и вратот, било да се работи за акутна или хронична болка и поаѓа од фактот дека различните дисфункции на ниво на `рбетниот столб се причина за пореметувањата и со хиропрактичарската манипулација (местење на `рбетните пршлени односно меѓупршленските дискови и други зглобови, тетиви и мускули???) се обновува биомеханичката рамнотежа на `рбетниот столб и се воспоставува нарушената рамнотежа и функциуја на органските системи;
14. „ласер“ е извор на нејонизирачко светлосно зрачење, кој емитува кохерентен сноп на фотони, како извор стабилен по фреквенција, бранова должина и моќност. За разлика од светлината која ја емитуваат вообичаените извори, како сијалиците, ласерската светлина е монохроматска, со една бранова должина (боја) и усмерена во тенок сноп;
15. „макробиотика“ е стил на живеење кој подразбира рамнотежа помеѓу биолошкото, ментално-емотивното и духовното битие на човекот во склад со природната средина и природните закони, во кој макробиотската исхрана претставува еден аспект;
16. „маникир/педикир“ е стручно хигиенско средување на ноктите и одржување на хигиена на дланките/шаките односно стапалата;
17. „минимум еритемна доза (MED)“ е количина на енергија на УВ зрачење што предизвикува незабележително црвенило на предходно неизложена кожа на УВ зрачење;

18. „нехируршка липосукција“ - (ултра звучна липосукција или кавитација) е метода на брзо отстранување на целулитот и масните наслаги на стомакот, колковите, колената, задникот и надлактиците. Ултразвучните бранови со ниска фреквенција ги разбиваат масните клетки и ги ослободуваат масните киселини кои се наталожени во нив, при што не го оштетуваат околното ткиво;
19. „опрема на деловни простории“ е целата опрема која што се наоѓа во просториите и е наменета за вршење на дејноста;
20. „пирсинг и слични постапки“ се постапки за украсување на телото по пат на продирање на кожата, слузницата, 'рскавицата и мускулното ткиво заради ставање на предмети изработени од метал или други материјали;
21. „применета кинезиологија“ е дисциплина за зачувување на здравјето на луѓето преку социјализација, осмислување на слободното време, поттик за достигнување на максималните моторички функции, терапии со телесно вежбање, заради подобрување на функционалноста на целиот организам (кинезитерапија) и телесно вежбање кое е опфатено и во задолжителниот образовен систем (физичко и здравствено образование);
22. „производ за тетовирање и слични постапки“ е секоја супстанција или препарат во финален облик наменет за боене на кожата интрадермално;
23. „солариум“ е уред кој содржи извор на УВ зрачење наменет за изложување на луѓето на козметичко сончање односно потемнување на кожата. „Солариуми од трета генерација“ се солариуми кои ги исполнуваат барањата на важечките МКД стандарди за овој тип на опрема; (SIST EN 61228:2001 - Method of measuring and specifying the UV-radiation of ultraviolet lamps used for sun-tanning) да се стави во преодни одредби што со оние солариуми кои се се уште во употреба а не ги исполнуваат овие стандарди;
24. „Таи Чи Чуан вежби“ е кинеска вештина препознатлива по спори, флуидни движења заради зачувување и подобрување на здравјето. Вештината се базира на систем на движења, вежби, форми (комбинација на движења), дишење, концентрација и визуелизација која има за цел владеење со Чи (се дефинира како „воздух“ или „здив“ и претставува „животна сила“ или „духовна енергија“), во склад со традиционалните кинески филизофски и медицински принципи;
25. „тетовирање и слични постапки“ се постапки за насликување на телото со внесување на производи за тетовирање во кожата, интрадермално и слични постапки;
26. „традиционална медицина“, опфаќа проверени стручни неспорни традиционални, комплементарни и алтернативни методи и постапки за дијагностика, лекување и рехабилитација, кои благотворно делуваат или би можеле благотворно да делуваат на човековото здравје или неговата здравствена состојба, а кои согласно медицинската доктрина не се опфатени во здравствените услуги согласно медицината заснована на докази, а кои не штетат на здравјето и не ги одвраќаат корисниците од користење на здравствените услуги. Традиционалната медицина е здравствена практика, пристап, знаења и верувања кои се однесуваат на препарати од билно, минерално или животинско потекло, духовна терапија, како и мануелни техники и вежби кои се применуваат поединечно или во комбинација а со цел лекување, дијагностицирање и спречување на болестите, односно заради зачувување на здравјето на луѓето. Комплементарната медицина укажува на можноста одредени комплементарни системи и практики да се користат како дополнување на терапевските процедури на медицината заснована на докази;
27. „традиционална кинеска медицина“ е поим со кој се означува традиционалниот начин на лекување во Кина кој се применувал во долгата историја на кинеската медицина стара преку 5000 години. Традиционалната кинеска медицина својот начин на лекување воглавно го заснова на примена

- на голем број на билни лекови, акупунктура и лекување со исхрана и Туи На масажа;
28. „фамилијарна динамика / Фенг Шуи“ е древен кинески систем кој синтетизира повеќе учења, вештини и техники, со цел човекот да се врати или да се задржи во допир со природата. Многумина модерни ентузијастички тврдат дека Фенг Шуи е праксата на аранжирање на предметите (како мебелот) со цел да им помогне на луѓето да ги постигнат своите цели. Традиционално, Фенг Шуи се користи првенствено за да се одбере местото на живеење, за работа и за гробни места;
 29. „фитотерапија“ е метода на лекување која се заснова на употреба на лековити билки. Употребата на билки се заснова на традиционалната употреба на лековити билки - билкарство или врз основа на клинички докажани лековити својства и се настојува да се воспостави енергетска рамнотежа – хомеостаза. Се користат лекови одобрени од согласно со прописите за лековите;
 30. „хомеопатија“ е правец во алтернативната медицина кој во терапијата користи многу мали концентрации на супстанции кои во поголеми концентрации предизвикуваат исти или слични симптоми во организмот како и самата болест. Со лековите се настојува да се воспостави енергетска рамнотежа – хомеостаза
 31. „хидроколон терапија“ е метода за чистење на дебелото црево со чиста вода или специјално направени водени раствори со помош на специјална современа софистицирана опрема која доведува до детоксикација на целото тело.
 32. „медицинска радиестезија“ е облик на радиестезија кој опфаќа дијагностика на патогените промени на организмот на човекот кои настануваат како резултат на влијанието на патогени зрачења во одреден период на животот, со употреба на биогенератори и
 33. „Чи Гонг вежби“ е облик на кинеска медицина и претставува координација на различни шеми на дишење со различни физички ставови и движења на телото. Чи Гонг се применува заради одржување на здравјето и како терапевтска интервенција.

II. ПОБЛИСКИ УСЛОВИ И КРИТЕРИУМИ ВО ОДНОС НА ПРОСТОРОТ, ОПРЕМАТА И СТРУЧНИОТ КАДАР ЗА ВРШЕЊЕ НА РАБОТИТЕ ПОВРЗАНИ СО ТРАДИЦИОНАЛНАТА МЕДИЦИНА

Член 3

(1) Работите поврзани со традиционалната медицина (во натамошниот текст: методи и постапки на традиционална медицина) може да се вршат како посебни дијагностички методи, методи за лекување и за рехабилитација.

(2) Во методи и постапките на традиционална медицина за дијагностика и лекување кои се вршат од страна на здравствени установи, спаѓаат.

- 1) акупунктура и сродни техники,
- 2) традиционална кинеска медицина,
- 3) хомеопатија,
- 4) квантна медицина и сродни техника,
- 5) информотерапија,
- 6) хидроколон терапија,
- 7) медицинска радиестезија
- 8) киропракса и применета кинезиологија.

(3) Во методи и постапките на традиционална медицина за рехабилитација, кои се вршат од страна на други правни и физички лица, спаѓаат:

- 1) ајурведа,
- 2) апитерапија,

- 3) арома-терапија,
- 4) фитотерапија,
- 5) макробиотика,
- 6) Чи Гонг вежби,
- 7) духовна енергетска медицина,
- 8) енергетска терапија, Реики,
- 9) детекција на штетни зрачења,
- 10) јога вежби,
- 11) фамилијарна динамика / Фенг Шуи
- 12) Таи Чи Чуан вежби.

Член 4

(1) Методи и постапки на традиционална медицина за дијагностика и лекување може да се вршат во здравствени установи, кои покрај условите по однос на просторот согласно прописите за здравствената заштита, имаат и дополнителен простор соодветен за вршење на овие методи и постапки кој ги исполнува минималните здравствено - хигиенски услови согласно овој правилник.

(2) Методи и постапки на традиционална медицина за рехабилитација можат да се вршат од правни или физички лица кои имаат соодветен простор за вршење на овие методи и постапки и простории за вежби и соодветни гардероби кои ги исполнуваат минималните здравствено - хигиенски услови согласно овој правилник.

(3) Правни или физички лица од ставовите (1) и (2) на овој член водат евиденција за извршените методи и постапки на традиционална медицина.

Член 5

(1) Здравствена установа може да врши методи и/или постапки на традиционална медицина за дијагностика и лекување, ако покрај опремата за вршење на здравствена дејност, има и опрема за вршење на соодветната метода и/или постапка и тоа за:

- 1) акупунктура и сродни техники: подвижно светло или лампа, сетови за акупунктурни игли за еднократна употреба или индивидуални комплети на игли, кревет со хартиен чаршав за еднократна употреба, стерилизатор и контејнер за медицински отпад, апаратура за сродни техники, зависно од видот на методата: апарат за дијагностика на точки, ласер, чеканче со моксаигли, ланцети и слично, сет за дезинфекција на кожа, газа, тупфери и подвижна масичка за инструменти и материјал;
- 2) традиционална кинеска медицина: опрема во зависност од дејноста на здравствениот работник;
- 3) хомеопатија: комплет за стандарден физикален преглед (стетоскоп, апарат за притисок, лампа, подвижна или рачна, шпатули за преглед на грло, перкусионен невролошки чекан) и друга опрема во зависносот од дејноста на здравствената установа;
- 4) квантна медицина и сродни техники: атестирани и од производителот сертифицирани апарати од доменот на квантна медицина;
- 5) електропунктурна дијагностика и информотерапија: апарат за електропунктурна дијагностика, касети за информотерапија, кутија или простор за припрема на информотерапијата (фарадеев кафез) и друг прибор за припрема на информотерапија;
- 6) колонхидро терапија: апарат за колонхидро терапија и
- 7) киропракса и применета кинезиологија: прибор за невролошко и ортопедско тестирање на сензитивните рефлекси и обем на движења, специјален кревет за корекција на кичма, негатоскоп за читање на РТГ снимки, и дополнителна опрема во зависност од начинот на работа и компетентноста на практичарот.

(2) Правно и физичко лице може да врши методи и постапки на традиционална медицина за рехабилитација, ако има опрема за вршење на соодветната метода и/или постапка и тоа за:

- 1) ајурведа: ормани за чување на суровини и супстанции и основна опрема за изработка на препарати;
- 2) апитерапија: опрема како за методите од став (2) точка 1) на овој член,
- 3) ароматерапија: покрај опремата за методите од став (2) точка 1) на овој член, има кревет за масажа и за локална апликација на мириси и полици за чување на комплети на мириси;
- 4) фитотерапија: опрема како за методите од став (2) точка 1) на овој член;
- 5) за детекција на штетни зрачења: прирачен прибор за детекција на зрачење и
- 6) за јога: соодветна подна простирка.

Член 6

(1) Во здравствените установи методите и/или постапките на традиционална медицина за дијагностика и лекување се вршат од страна на здравствен работник со завршено образование од областа на медицината односно фармацијата, положен стручен испит и сертификат за завршена дополнителна едукација за вршење на соодветните методи и постапки.

(2) Дополнителната едукација од став 1 на овој член за вршење на акупунктура и сродни техники од страна на здравствен работник со високо образование од областа на медицината опфаќа 1500 часови (теоретска и клиничка пракса за акупунктура) односно за здравствените соработници со високо образование опфаќа 1500 часови (теоретска и клиничка пракса за акупунктура) и 500 часови (теоретска и клиничка пракса од областа на медицината). согласно препораките содржани во Упатството за основна обука и безбедност во акупунктурата на Светската здравствена организација (1996).

(3) По исклучок од став 1 на овој член, методите и/или постапките на хомеопатија се вршат само од страна на здравствен работник со високо образование од областа на медицината, положен стручен испит и сертификат за завршена дополнителна обука односно едукација на високообразовна установа во траење од најмалку две години.

(4) Во правното и физичкото лице во кое се вршат методи и постапки на традиционална медицина за рехабилитација вработените лица треба да имаат сертификат за завршена соодветна едукација за вршење на соодветните методи и/или постапки.

III. ПОБЛИСКИ УСЛОВИ И КРИТЕРИУМИ ВО ОДНОС НА ПРОСТОРОТ, ОПРЕМАТА И СТРУЧНИОТ КАДАР ЗА ВРШЕЊЕ НА РАБОТИТЕ ПОВРЗАНИ СО АКТИВНОСТИ НА КОЖА ИЛИ АКТИВНОСТИ СО КОИ СЕ ПРОДИРА ВО КОЖАТА

Член 7

(1) Работите поврзани со активности на кожа (користење на солариуми, трајно отстранување на влакна и други активности, за нега и разубавување - фризерски, маникирски, педикирски и козметички услуги, услуги за масажа, солариум) или активности со кои се продира во кожата (тетовирање, пирсинг, трајна шминка, употреба користење на ботокс, нехируршка липосукција и користење на ласер (во натамошниот текст: услуги) треба да се вршат во посебни простории, функционално поврзани, и наменети за вршење на соодветната дејност.

(2) Просторот во кој се вршат услугите од ставот (1) на овој член треба да ги исполнува минималните здравствено -хигиенски и технички услови во зависност од

видот на дејноста која ќе се врши и не треба да биде поврзан со просторот за домување или вршење на друга дејност.

(3) Во просториите и санитарните јазли треба да се обезбеди проточна топла и ладна вода, вентилација, осветлување и температура на воздухот според видот на услугите кои се даваат во нив.

(4) Подовите треба да бидат од цврст, водоотпорен материјал, рамни, без оштетувања, погодни за хигиенско одржување (чистење, перење, дезинфекција) и не смеат да се лизгаат.

(5) Во сите работни простории треба да се обезбеди температура на воздухот од 18°C до 25°C во зависност од видот на услугата.

(6) При вршењето на услугите не треба да се употребуваат лекови.

Член 8

(1) Ако во просторот се вршат услуги до пет работни места, во зависност од видот и обемот на услугите што се вршат, треба да има најмалку :

- 1) работна просторија во која работните места се одвоени со паравани;
- 2) работна просторија за немедицински естетски интервенции со кои се продира во кожата (пирсинг, тетоважа и сл), ако во просторот се вршат и други услуги;
- 3) помошна просторија (за сместување на употребена облека, валкана работна облека, оставање на приборот и средствата за одржување на хигиената во просторијата, по потреба за сместување на машина за перење и сушење на алишта);
- 4) просторија или одвоен простор во работната просторија за чување на чиста облека и предмети за општа употреба кои се користат при вршење на услугите и

санитарен јазол со мијалник за раце, средство за миене раце и држач со хартиени крпи или апарат за сушење раце;;

(2) Кога во просторот се вршат услуги на шест и повеќе работни места, покрај просторот од став (1) на овој член, треба да има и:

- 1) просторија за гардероба на вработените;
- 2) чекална за корисниците на услугите соодветно издвоена од работната просторија со преграда или параван и
- 3) санитарен јазол (со две ВЦ кабинички за вработени и клиенти).

Член 9

(1) Големината на работната просторија зависи од бројот на работните места, како и од видот и бројот на услугите кои се вршат .

(2) Најмалата површина на работната просторија, со едно работно место за вршење на услуги изнесува по 5 м² за фризерски, маникирски и педикирски услуги и по 8 м² за козметички услуги, масажи, солариум, пирсинг, тетовирање., за секое ново работно место најмалата работна површина се зголемува за 2 м² по столица, односно 3 м² по кревет.

Член 10

Санитарниот јазол треба да биде опремен со прибор и средства за одржување на лична хигиена..

Член 11

Во правните и физички лица треба да има соодветен кадар за вршење на услугите и тоа за:

- 1) Мануелна козметологија треба да има вработено најмалку лице со соодветно средно образование за козметичар, или средно медицинско образование или друго средно образование, и сертификат за завршени соодветни обуки од верификувани обучувачи и школи за вршење на:
 - сите видови на третмани на лице и тело со цел разубавување со исклучок на процедури кои што подразбираат механичко навлегување длабоко во кожата со игли, сонди и разни извори на нејонизирачко зрачење над 1,5 мм,
 - мануелна масажа на лице и делови од телото со употреба на сертификирани креми и лосиони за таква намена,
 - маникир, педикир, како и сите видови на шминки на лице и тело;
 - надградба на коса и нокти,
 - мануелни третмани за слабеење,
 - пилинг со овошни киселини со концентрации не поголеми од 35 %,
 - депилација со восоци и
 - третмани за хигиена и одржување на различни типови на кожа.
- 2) Апаративна козметика треба да има вработено лице со соодветно средно образование и доказ за соодветна помината обука за работа со соодветниот апарат или работно оспособен вработен од страна на работодавачот кој е обучен за работа со соодветниот апарат и за тоа има сертификат за вршење на:
 - површинска дермоабразија на кожа што подразбира отстранување на површинскиот слој на кожата без притоа да настане крварење на истата,
 - контролирана употреба на солариуми во козметички цели со претходно запознавање на клиентот за можните ризици и опасности по неговото здравје со напомена да неизлегува на сонце ако е зголемено УВ зрачењето,
 - третмани за слабеење со апарати за козметичка употреба,
 - трајна шминка и,
 - површински апликации на козметички производи со јонофореза.

Член 12

За вршење на работите на медицинската козметологија здравствените установи треба да имаат вработено здравствен работник со завршено високо образование од областа на медицината - специјалист по дерматовенерологија и тоа за спроведување на:

- ласерска фотоепилација и електрична епилација;
- фотосклероза на капилари и помали проширени вени;
- длабок пилинг со овошни киселини, хемиски пилинг;
- корекција на сите видови лузни од акни, келоидио и други видови на лузни, стрии и брчки со употреба на ласери, филери и други современи методи за нивна корекција и
- други процедури и техники за корекција на дефекти на кожата кои што бараат стручен приод во нивната примена од страна на здравствен работник со завршено високо образование од областа на медицината - специјалист по дерматовенерологија.

Член 13

(1) Вршењето на услугите треба да биде во согласност со добрата хигиенска пракса и правното или физичкото лице и вработените треба да обезбедат примена на принципите на добрата хигиенска пракса, и тоа:

- обезбедување на технички услови за хигиена;
- одржување на опремата и приборот;
- чистење;

- дезинфекција;
- обука на вработените и
- управување со отпадот.

(2) Вработеното лице кое покажува видливи знаци за одредени заболувања на кожата или ноктите не треба да се вклучи во работа со корисниците.

Член 14

(1) Правното или физичкото лице треба да обезбеди опремата, приборот и производите што се користат да бидат во согласност со барањата на овој правилник и прописите од областа на безбедност на производите. Опремата треба да биде технички безбедна, редовно одржувана и сервисирана од овластен сервисер во согласност со упатствата на производителот и да се применуваат инструкциите на производителот за исправноста и безбедноста на опремата, приборот и производите кои се користат за вршење на дејноста .

Член 15

На опремата, материјалите и производите за вршење на дејноста, се применуваат одредбите од Законот за безбедност на производите, освен ако со овој правилник не се определени условите за безбедност

Член 16

(1) Големината, распоредот, изгледот и опремата во работните и помошните простории треба да овозможат:

- соодветно ефикасно чистење и дезинфекција,
- соодветна природна или вештачка вентилација и соодветно осветлување во зависност од големината на просторот и активностите кои се изведуваат, и
- спречување на вкрстена контаминација помеѓу различните услуги и/или активности и постапки.

(2) Работните површини на кои се подготвува боја или други производи за неа треба да бидат отпорни на хемикалии.

Член 17

(1) Во просторијата во која се вршат услугите треба да има:

- проточна топла и студена безбедна вода и
- собирање и управување со отпадот во согласност со прописите за отпад.

(2) Управувањето со отпадот, кој дошол во контакт со крв или други телесни течности, треба да се организира и врши на начин согласно со прописите за управување со медицински отпад . Другиот отпад (влакна, коса, вата, хартија и др.) соодветно се селектира и се одлага согласно прописите за управување со отпад.

Член 18

(1) Во случаи кога постои можност опремата и приборот да дојдат во контакт со телесни течности, здравствените установи, правното и физичкото лице треба да извршат дезинфекција, односно стерилизација на опремата и приборот, согласно изготвен план за стерилизација на опремата и приборот.

(2) Планот на дезинфекција и стерилизација на опремата и приборот треба да содржи:

- список на опрема и прибор што се дезинфицира / стерилизира;
- кој врши дезинфекција / стерилизација;

- метод на дезинфекција / стерилизација;
- мониторинг на стерилизатор со хемиски индикатори; начин на одржување на стерилизаторот и
- тест за проверка на исправност на стерилизаторот.

Член 19

Во работните простории треба да биде обезбедена и опрема за прва помош.

Член 20

Опремата и приборот кои доаѓаат во контакт со надворешните делови на телото на човекот треба да бидат:

- чисти,
- изработени од материјали кои овозможуваат соодветно чистење, одржување со соодветно средство за дезинфекција и стерилизација по потреба, и
- со мазни површини и едноставни за употреба и безбедни за корисникот.

Член 21

(1) Опремата и приборот кои доаѓаат во контакт со крв или други телесни течности треба да бидат стерилни.

(2) Опремата и делови од приборот, кои во нормална употреба не доаѓаат во контакт со крв или телесни течности, треба да се чистат по секоја употреба и да се дезинфицираат. Во случај на контаминација на опремата со крв или телесни течности истата треба да се отстрани како отпад и да се третира согласно со одредбите од член 17 став (2) на овој правилник или пред повторната употреба да се исчистат, дезинфицираат и стерилизираат.

(3) При бричење треба да се користат жилети за еднократна употреба, а ако се користат електрични машинки за бричење треба деловите кои доаѓаат во контакт со кожата да можат да се исчистат и стерилизираат.

Член 22

(1) Опремата и приборот за продупчување на кожата, слузницата, 'рскавицата или мускулно ткиво, како што се игли, ножеви и сл. треба да бидат стерилни. Приборот за еднократна употреба треба да биде затворен во неговото оригинално пакување до моментот на неговата употреба.

(2) Опремата која се користи при извршувањето на активностите, како и додатоците, кои не се за еднократна употреба, а кои доаѓаат во контакт со надворешни делови од телото, треба да се чистат, дезинфицираат и стерилизираат.

(3) „Пиштол“ за пирсинг на кожата се употребува само за пробивање на ушната ресичка и по секоја употреба пиштолот се дезинфицира.

Член 23

(1) Кога површината за седење или лежење доаѓа во непосреден допир со кожата на корисникот, истата треба да се покрие со прекривка за еднократна употреба, освен во сауни.

(2) Правните и физичките лица при вршењето на услугите треба да обезбедат на корисниците чисти крпи или хартиени бришачи за еднократна употреба.

(3) Доколку се користи памучна крпа истата треба да се користи за давање на услуги само на еден корисник и по употребата треба да се испере и испегла.

Член 24

(1) Правното и физичкото лице треба, во согласност со дејноста која што ја врши, да обезбеди континуирана обука на вработените, упатство за работа од производителот и да ја следи и контролира нивната работа.

(2) Правното и физичкото лице во солариумите треба да обезбедат соодветно обучени лица кои ќе ракуваат со солариумот и кои имаат сертификат за работа со солариум. Во обуката треба да биде вклучена едукација за:

- принципите на работа на солариумите,
- УВ зрачењето,
- биолошките ефекти,
- здравствените ризици,
- типовите на кожа и
- дозите на изложеност на УВ зрачење.

Член 25

(1) При укажување на услуги каде што корисникот треба да се соблече или преоблече треба да се обезбеди гардероба во која ќе биде предвиден простор за преоблекување и шкафчиња за чување на облеката.

(2) Корисниците на солариум облеката можат да ја одложат во просторот на солариумот.

Член 26

(1) При вршење на фризерско - козметички услуги треба да се:

- користат меки хартиени ленти кои се ставаат на наметките за повеќекратна употреба во делот кој што доаѓа во контакт со вратот,
- употребува прибор за еднократна употреба или додатоци кои може да се дезинфицираат за нанесување на креми и шминка на кожата и
- користи восок за депилација за еднократна употреба.

(4) При вршењето на маникир и педикир треба да се:

- користи стерилен прибор или прибор за еднократна употреба, и
- користат кадички со вода наменети за потопување на стапалата кои се од материјал кој што може да се чисти и дезинфицира по секоја употреба.

Член 27

(1) Кабината од сауната треба да има систем за вентилација кој овозможува ефикасна вентилација и кога вратата од кабината е затворена Подот од сауната треба да биде изработен од материјал отпорен на лизгање. Опремата за контрола на работата на сауната не смее да биде на дофат на корисникот.

(2) Во кабината на сауната покрај извор на топлина треба да биде инсталиран хигрометар, термометар и часовник со аларм.

(3) Кога во кабината на сауната се врши дополнително навлажнување на воздух, треба да се обезбеди уред за нејзино правилно сушење.

(4) Внатрешноста - сидовите од кабината на сауната во која има висока релативна влажност, треба да бидат мазни и со постојана дренажа на водата. Кабината треба да биде поврзана со системот на гумени црева за чистење и плакнење на површина. Површината на седиштата и подовите треба да се чистат и дезинфицираат најмалку еднаш на ден.

Член 28

Водата за капење во кадите и базените од сауните треба да ги исполнува минималните хигиенски и други услови за вода за капење согласно прописите за квалитетот на водата за капење.

Член 29

(1) За намената за козметичко сончање (потемнување) на кожата треба да се користат солариуми од трета генерација, кои треба да бидат технички исправни, редовно одржувани и сервисирани во согласност со упатствата на производителот, вклучувајќи ја редовната промена на цевките и редовно водење на евиденција и чување на документацијата.

(2) Правното односно физичкото лице треба да врши мерење на УВ зрачењето на солариумот најмалку на секои две години преку акредитирано правно или физичко лице односно овластен сервисер .

(3) Солариумот треба да биде опремен со опрема за мерење на времетраењето на зрачењето (часомер), систем за ладење, систем за вентилација и опрема за автоматско исклучување на системот во случај на временско пречекорување на зрачењето, како и да биде наведен бројот на работните часови на солариумот.

(4) Солариумските цевки треба да бидат опремени со дополнителна опрема за спречување од несакано изложување на УВ зрачење.

(5) Автоматски солариум треба да се користи само под надзор на персоналот.

(6) При изложување на УВ зрачење, корисниците на услугите треба да користат соодветни заштитни очила кои ги исполнуваат барањата на прописите за лична заштитна опрема и важечките стандарди во областа на безедност и здравје при работа.

(7) Заштитните очила за повеќекратна употреба треба да бидат чисти и да се дезинфицираат по секоја употреба.

Член 30

(1) За спроведување на постапките при кои што доаѓа до продирање на кожата, мукозните мембрани (слузници), 'рскавицата или мускулното ткиво, мора да се употребува стерилен прибор и ракавици, а пред спроведување на постапките треба да се изврши дезинфекција на површината на телото.

(2) Предметите или другите материјали кои се употребуваат за украсување на телото не смеат да предизвикуваат алергиски реакции и истите треба да се биокомпатибилни и безбедни по здравјето на човекот..

Член 31

При спроведување на тетовирање или други слични постапки треба да се користат производи кои:

- имаат проценка на безбедност за човековото здравје врз основа на резултатите добиени од изработени тестови и студии, земајќи ги во предвид општите токсиколошки својства на употребените состојки, нивните хемиски и структурни карактеристики при изложување на корисникот,
- не содржи или не се состои од супстанции кои се забранети или не се дозволени согласно прописите за хемикалии во концентрации повисоки од технички неизбежните и покрај добрата производна пракса,
- не содржи супстанции кои согласно со прописите за класифицирање, означување и пакување на опасни супстанции се класифицирани како канцерогени и мутагени супстанции и супстанции кои се токсични за репродукцијата,
- во согласност со максимално дозволената концентрација на нечистота и минималните барања за боите кои се користат во храната, согласно прописите кои ги регулираат критериумите за чистота на прехранбените адитиви,
- не содржат конзерванси за корегирање на лошата хигиенска пракса при изведување на тетовирањето и другите слични постапки, со исклучок на конзерванси кои служат за зачувување на производот по отворањето,

- содржи конзерванси само по претходна проценка на безбедноста и во најниска делотворна концентрација,
- кои се стерилни и се испраќаат во садови во кои се зачувува стерилноста на производите, се до моментот на директната апликација на корисникот. Ако производот не е за еднократна употреба, треба да се обезбеди истиот да не биде контаминиран во текот на целото време на употреба,
- да бидат во рок на употреба и чувани во соодветни услови и
- да се користат согласно упатството на производителот и предупредувањата или информациите кои се обезбедени од страна на снабдувачот.

Член 32

(1) Правното односно физичкото лице кое врши услуги на тетовирање и други слични постапки треба да користи производи кои на пакувањето се означени на македонски јазик со следните податоци:

- име и адреса, односно назив и седиште на снабдувачот или производителот. Податоците може да бидат дадени и во скратена форма, ако кратенките недвосмислено и лесно го идентификуваат снабдувачот или производителот,
- рокот на употреба кој треба да биде наведен со зборовите „употребливо до“,
- услови за употреба и предупредувањата кои треба да бидат земени во предвид при користење на производот,
- сериски број на производот или ако производот не е произведен во серија се наведува друга ознака за идентификација на производот,
- состојките треба да бидат наведени на список во опаѓачки редослед според нивниот процент на застапеност во производот при производството. Пред списокот на состојките треба да стои зборот „СОСТОЈКИ“ или „INGREDIENTS“, и
- гаранција за стерилност на содржината на производот.

(2) Податоците од став (1) на овој член ако не можат да се наведат на пакувањето поради големината, треба да бидат наведени на надворешното пакување или на лист кој ќе биде приложен кон секоја пратка.

Член 33

Одредени услуги за нега и разубавување на телото (мобилни фризерски, козметички услуги и сл) можат да се вршат и надвор од просториите и објектите наменети и регистрирани за вршење на дејноста, во домовите или во установите каде што се сместени корисниците, во случај на болест, телесна попреченост на корисниците, ментално растројство или од други причини кои имаат регистрирано соодветна дејност.

IV. ВИД И НАЧИН НА ДАВАЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ ПО ОДНОС НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ ЕФЕКТИ ОД УСЛУГИТЕ КОИ ИМААТ РИЗИК ПО ЗДРАВЈЕТО НА КОРИСНИКОТ НА УСЛУГАТА.

Член 34

(1) Правните и физичките лица, во зависност од видот на услугите што ги вршат, во просторијата каде што се врши дејноста треба на видливо место да истакнат известување во кое со видливи, читливи и големи печатни букви ќе се информираат корисниците за видовите на услугите и/или постапките кои се спроведуваат и за здравствените ефекти на услугите кои имаат ризик врз здравјето и ограничувањата за давање на услуги кај лица кои имаат одредени проблеми со здравјето, вклучително и заболувања на кожата, ноктите и скалпот на главата.

Член 35

За правилна употреба на сауната треба:

- на видно место со читливи печатни букви да се постави информација за здравствените ризици и ограничувања за употребата на сауната и
- пред кабината од сауната да се постави упатство за употреба на сауната кое опфаќа: задолжително туширање пред влегување во сауната, препорачано, односно дозволено време за употреба на сауната и информации за температурата и релативната влажност на воздухот во сауната..

Член 36

(1) При тетовирање, пирсинг и други слични постапки корисникот треба да се информира за ризиците по здравјето кои произлегуваат од интервенцијата, како и за грижата по тетовирањето или другите слични постапки.

(2) Во чекалната на видно место треба да биде поставено известување на кое со видливи и читливи големи печатни букви се наведени следните информации:

- забрана за вршењена тетоважа или пирсинг на лица помлади од 16 години,
- задолжителна писмена согласност за вршењена тетоважа или пирсинг од родител или старател на лица постари од 16 години а помлади од 18 години
- ризици по здравјето на корисниците, можност за пренесување на заразни болести на пр.: ХБВ, ХЦВ, ХИВ, појава на алергиски реакции, создавање на грануломи и келоидни формации,
- потребната нега за лекување на раните, и
- можностите за повратност (реверзибилност) на индивидуалните интервенции.

Член 37

(1) Во чекалната и во просторијата каде е сместен солариумот треба да биде истакнато на видно место известување напишано најмалку на А3 формат, на кој со печатни и читливи големи букви се наведени инструкциите за безбедно користење на солариумот, предупредување за здравствените ризици и ограничувањата за користењето на солариумот дадени во Прилог бр.1 кој е составен дел на овој правилник

(2) На видно место во чекалната на солариумот треба на секоја маса да биде поставена табела за индивидуалните фототипови на кожата и да биде наведена еритемната доза, односно времето за минималното изложување на УВ зрачењето кое се препорачува за секој фототип на кожа.

(3) При користење на солариум за козметички цели, не треба да се нагласуваат позитивните здравствени ефекти по здравјето на човекот од УВ зрачењето во солариум.

V. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 39

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. _____

_____ 2013 година

Министер.

Никола Тодоров

Министерството за здравство предупредува:

- Ултравioletовото зрачење може да предизвика рак на кожата и оштетување на кожата и очите;
- Пред првата употреба на солариумот задолжителна е консултација со лекар специјалист по дерматологија за одредување на фототип на кожата;

Министерството за здравство не препорачува употреба на солариум на лица:

- Помлади од 18 години;
- Кои имаат фототип на кожа I и II;
- Кои во младоста имале чести изгореници од сончање;
- Кои имаат генетска предиспозиција за рак на кожата;
- Кои имаат пред-малигни или малигни израстоци на кожата;
- Кои користат козметички препарати или лекови кои ја зголемуваат осетливоста на УВ зрачењето,
- Кои во истиот ден веќе биле изложени на сонце или од последното сончање поминале помалку од два дена;

Министерството за здравство на останатите корисници не им препорачува повеќе од 10 посети на солариум годишно.